

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

- **Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu bude už jen elektronická a pro všechny zdarma**
- **Petr Angyalossy k zahraničním pracovním cestám:**
„Není třeba diskutovat o tom, jak důležité je naslouchat zkušenostem jiných, nakolik přínosné může být nechat se jimi inspirovat a vyvarovat se jejich chyb.“
- **Hana Pazderová: vedoucí personálního oddělení:**
„Velmi obtížně sháníme zapisovatelky, už se radujeme, že se nám někdo přihlásil, přijde na výběrové řízení, ale nakonec z finančních důvodů nenastoupí.“
- **Knihovna Nejvyššího soudu aktuálně nabízí 31 312 knih, brožur, ale také CD a DVD nosičů, od roku 2002 je registrována na Ministerstvu kultury jako specializovaná veřejná knihovna**

ÚVODNÍ SLOVO

PŘEDSEDY NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Rozhodl jsem se protentokrát uvést čtenářům AEQUITAS dvě důležitá témata z aktuálního vydání našeho čtvrtletníku, protože věřím a doufám, že se zásadně dotýkají budoucího pozitivního směřování Nejvyššího soudu a praktického uskutečňování jeho služby veřejnosti.

Nedávno jsem se po téměř roční pauze způsobené koronavirovou pandemií začal znovu osobně setkávat s kolegy soudními funkcionáři z okolních evropských zemí. Mám radost, že tuto možnost opět mám. Dlouhé mezidobí ve znamení společných online konferencí bylo spíše jen jakousi instantní náhražkou, která nemůže nahradit osobní kontakty. Není třeba diskutovat o tom, jak důležité je naslouchat zkušenostem jiných, nakolik přínosné může být nechat se jimi inspirovat a vyvarovat se jejich chyb. A právě s takovými závěry jsem si sám pro sebe zhodnotil i své nedávné pracovní návštěvy nejvyšších soudních institucí Rumunska a Bulharska anebo opakovaná setkání s předsedou Nejvyššího soudu Slovenska Jánem Šikutou. Zároveň jsem se znovu přesvědčil o tom, jak mnohdy neprávem pohlížíme skrz prsty na země, které s námi byly dlouho součástí tzv. východního bloku, a proto prý – podle mínění těch, s nimiž nemohu souhlasit – není nic, co se od nich dá učit. Opak je pravdou. Před třiceti lety odstartovaly naše soudní systémy přibližně ze stejné startovní čáry a leckde zvolili lepší taktiku k dosažení svých cílů, než my. Někde zase horší. Je dobré se nad tím zamyslet.

Při návštěvě Rumunska jsem zpočátku ani nemohl uvěřit, jak daleko je tato země v elektronizaci justice. Už dlouho tam na soudech anonymizují rozhodnutí za pomoci počítačového anonymizéru, soudci a účastníci řízení běžně pracují s elektronickým spisem. Jak se jim to v koronavirové době vyplácí, o tom není pochyb! Všechny tři země, které jsem nedávno navštívil, mají zřízeny nejvyšší radu soudnictví. Ta v každé z těchto zemí působí a pracuje podle specificky nastavených pravidel. A jak se ukazuje, právě nastavení pravidel fungování nejvyšší soudní rady zásadně ovlivnilo v každé z těchto zemí činnost celé justice, její důvěryhodnost, spravedlnost a nestrannost. Jako zastánce myšlenky uzákonění nejvyšší rady soudnictví také v České republice jsem všude našel mnoho inspirace. A inspirativní jistě už za pár dnů, na začátku října, bude také setkání s předsedkyní Nejvyššího soudu Rakouska paní Elizabeth Lovrek, která přijala pozvání do Brna. Jsem zvědavý na to, čím si vysvětluje, jak velké důvěře se těší rakouské soudy. Tamní soudnictví je totiž v hodnocení podle kritéria vnímání nestrannosti a nezávislosti z pohledu občanů jedničkou v celé Evropě.

Jestliže jsem na začátku zmínil dvě témata, na která chci v úvodu vážené čtenáře třetího letošního vydání AEQUITAS upozornit, pak nyní nastal ten správný okamžik k tomu, abych znovu připomenul informaci, kterou jsme již před časem vyslali do světa v souvislosti s ukončením vydávání tištěné podoby Sbírký soudních rozhodnutí stanovisek Nejvyššího soudu. Titulek článku, na který narazíte o pár stránek dále, je jasný: Sběrka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu bude už jen elektronická a pro všechny zdarma. A stejně tak i Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi, dodávám. Chceme jít s dobou, přizpůsobovat se potřebám „zákazníků justice“. Soudy jsou z principu konzervativními institucemi, ale já prosím, nepleťme si tento pojem s přívlastkem „zakonzervovanými“. Rádi veřejnost přesvědčujeme o tom, že to není pravda.

Váš Petr Angyalossy

Foto na titulní straně: Vedení nejvyšších soudů České republiky a Slovenska při jednání 7. září 2021 v Bratislavě. Zleva předseda Nejvyššího soudu Slovenské republiky Ján Šikuta, místopředsedkyně Nejvyššího soudu Slovenska Andrea Moravčíková, předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy a místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk.

SBÍRKA SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ A STANOVISEK NEJVYŠŠÍHO SOUDU BUDE UŽ JEN ELEKTRONICKÁ A PRO VŠECHNY ZDARMA

SBÍRKA SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ A STANOVISEK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

VYHLEDÁVÁNÍ

Hledaný výraz	Spisová značka	Sbírkové číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Vztah k předpisu (?) vzor: 500/2004 Sb.: §40 odst.1 písm.d)	Věcný rejstřík	Soud
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Datum rozhodnutí od	Datum rozhodnutí do	VYHLEDAT
<input type="text"/>	<input type="text"/>	Zrušit filtr

NEJNOVĚJŠÍ ROZHODNUTÍ

[zobrazit vydání](#)

38/2021	Reorganizace, Účetnictví
37/2021	Výklad právních jednání (o. z.) [Právní jednání (o. z.)], Započtení pohledávky

ARCHIV

[celý archiv](#)

Rok 2021 / Ročník: LXXIII	(4)
Rok 2020 / Ročník: LXXII	(10)
Rok 2019 / Ročník: LXXI	(10)

Nejvyšší soud připravuje na přelom roku 2021/2022 zásadní změnu ve vydávání svých sbírek. Od ledna 2022 totiž začne publikovat Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek, známou jako „zelená sbírka“, a spolu s ní i Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi, „modrou sbírku“ plně ve své režii a výhradně už jen v elektronické podobě. Odběratelé, respektive předplatitelé, tak zároveň ušetří ročně tisíce korun, protože zelená i modrá sbírka budou nově k dispozici zdarma, a to pro všechny, kdo budou mít o jejich obsah zájem.

V dané souvislosti je třeba zmínit, že veškerá průběžně vydávaná sbírková rozhodnutí (myšleno zelenou sbírku) obsahuje už od roku 2002 také veřejná bezplatná databáze Rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu na jeho webových stránkách www.nsoud.cz. Zájemce se k nim jednoduše dostane vyplněním příslušného pole interaktivního formuláře anebo pomocí klíčových slov, avšak i přesto Nejvyšší soud považuje vydávání vybraných zásadních judikátů ve sbírkové podobě, tříděných do jednotlivých ucelených sešitů, za uživatelsky komfortnější, především pak přehlednější. Ostatně, vydávat Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššímu soudu ukládá přímo zákon o soudech a soudcích, konkrétně § 24 zákona č. 6/2002 Sb.

Dosavadní spolupráce s nakladatelstvím Wolters Kluwer ČR, a.s., které má na základě koncesní smlouvy uzavřené s Nejvyšším soudem vydávat obě tištěné sbírky, zelenou i modrou, už jen do konce letošního roku a současně stejně dlouho spravovat i původní elektronické verze sbírek, jenž v roce 2017 úspěšně zprovoznilo, bude prozatím pokračovat, i když v menší míře. – Nejvyšší soud například připravuje vlastní redakční systém nezávislý na dosavadních aplikacích provozovaných nakladatelstvím a jistě bude potřebná při přechodu na něj vzájemná součinnost.

Aby bylo možné tak radikální změny uskutečnit, vzniklo v březnu letošního roku u Nejvyššího soudu samostatné oddělení Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu. Jeho vedoucím je Mgr. Zdeněk Stuchlík. Původně pracoval na oddělení dokumentace a analytiky judikatury ČR pod vedením JUDr. Petry Polišíenské, přičemž nově vzniklé „sbírkové oddělení“ původnímu působišti Zdeňka Stuchlíka i nadále organizačně podléhá. Petra Polišíenská i Zdeněk Stuchlík se podrobně k aktuálním zásadním změnám vyjadřují pro AEQUITAS v následujícím společném rozhovoru.

Zprava: Petra Polišínská – vedoucí oddělení dokumentace a analytiky judikatury ČR a Zdeněk Stuchlík – vedoucí oddělení Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

O ryze elektronické verzi sbírek se u Nejvyššího soudu diskutovalo několik let. Platná koncesní smlouva, kterou soud uzavřel s nakladatelstvím Wolters Kluwer ČR, a.s. v roce 2020, předpokládá vydávání tištěných verzí sbírek až do konce roku 2025. Smlouva ale na základě dohody obou stran ke konci roku 2021 končí, včetně tištěné verze sbírek. Proč?

Petra Polišínská: Společnost Wolters Kluwer ČR, a.s., v roce 2017 úspěšně zprovoznila elektronickou verzi Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a Výběru rozhodnutí ESLP pro justiční praxi, přičemž jejich zpřístupnění veřejnosti závisela na uhrazení předplatného těchto publikací v tištěné podobě. Paradoxně tak přitom, každý, kdo dnes chce pracovat s elektronickou verzí zelené nebo modré sbírky, musí Sbírky odebírat i v podobě tištěné. Jsme teď už posledním z vrcholných soudů České republiky, který Sbírky knižně, v sešitové podobě, vydává. Na elektronické verze už několik let před námi přešel Nejvyšší správní soud i Ústavní soud. Přechodem na digitální verzi Sbírky a Výběru nesledujeme pouze současné trendy elektronizace, ale též finanční aspekty věci. V době, kdy nejen resort spravedlnosti bojuje s napjatým rozpočtem, ušetříme přechodem na vlastní elektronickou verzi Sbírky a Výběru téměř 750 000 Kč ročně vynakládaných Ministerstvem spravedlnosti na předplatné. Nemohu hovořit za nakladatelství, ale s ohledem na náklad jednotlivých sešitů a výši předplatného lze předpokládat, že tvorba tištěných publikací Sbírek a Výběru nebyla nikterak finančně zajímavá. Návrh Nejvyššího soudu na zrušení tištěných verzí tak byl nakladatelstvím přijat bez dalšího a s nabídkou případné další spolupráce.

Zdeněk Stuchlík: Jak tu již zaznělo, směřování Nejvyššího soudu ke zrušení tištěné verze Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a jeho přechodu na verzi elektronickou koresponduje se současnými trendy prosazujícími se nejen v justici, ale celospolečensky. Nově vzniklé oddělení Sbírky má za úkol doposud pouze diskutovanou elektronizaci a následnou publikaci sešitů Sbírky a Výběru realizovat. Ministerstvo spravedlnosti platilo předplatné sbírek pro všechny své soudy, státní zastupitelství a další justiční složky. Upuštěním od vydávání tištěných verzí sešitů a vázanosti jejich dostupnosti na uhrazení předplatného tak bude šetřen i rozpočet resortu spravedlnosti. S textem v tištěné podobě se samozřejmě daleko hůře pracuje, než s textem digitálním. Uživatelé se v textech sešitů Sbírek potřebují efektivním způsobem orientovat, vyhledávat relevantní informace a s textem dále pracovat, což jim bude tímto krokem, i když pro mnohé jistě bolestivým, umožněno.

Dá se proto logicky předpokládat, že pokud na soudy došly třeba dva či tři kusy sbírek, pak si je soudci nebo asistenti stejně mezi sebou fyzicky nepůjčovali, ale používali elektronické nástroje, které jsme jim dali v roce 2017. – Anebo, které mají k dispozici díky komerčním právním systémům, jako je třeba Aspi či Beck online. Ta zmíněná koncesní smlouva je již ukončena?

Petra Polišínská: Ano, už 16. srpna 2021 předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy podepsal dohodu o ukončení koncesní smlouvy, kde se stanoví, že původní koncesní smlouva končí k 31. prosinci 2021. V dohodě je ustanovení, že po určitou,

nezbytně nutnou dobu, bude Wolters Kluwer Sbíрку a Výběr dále provozovat na svých stávajících platformách. Jakmile bude vybrán dodavatel redakčního systému pro Nejvyšší soud a tento systém bude plně funkční, nebude už součinnosti společnosti Wolters Kluwer v tomto ohledu potřeba

Zdeňku, myslím ale, že můžeme všechny uživatele elektronické podoby sbírek uklidnit, z jejich pohledu se po 1. lednu 2022 nic nezmění – tedy až na to, že službu, kterou si doposud platili, tak dostanou zdarma. Elektronické sbírky budou mít nadále stejnou masku apod. Nebo se mýlím?

Zdeněk Stuchlík: Rozsah informací bude bezprostředně poté, co převezmeme Sbíрку přímo pod sebe, stejný. Budeme vycházet z dat, která máme v současnosti k dispozici, a na která jsou odběratelé Sbírkou a Výběru zvyklí. Grafická podoba dosavadních stránek provozovaných nakladatelstvím však bude opuštěna. S dodavatelem bude diskutován a vybrán vhodný design, který bude dostatečně důstojně, avšak i moderně prezentovat instituci Nejvyššího soudu. Digitalizace médií nám umožňuje i rozšiřovat množství jejich prostřednictvím sdělovaných informací, což již v současnosti též diskutujeme.

Petra Polišíenská

Jak hluboko do historie je dnes elektronická databáze zelené sbírky naplněna?

Zdeněk Stuchlík: Nakladatelství na svých stránkách zprostředkovává v digitální podobě Sbíрку tuším od ročníku 1992 do současnosti. Pokud bych však hovořil o rozsahu elektronické databáze rozhodnutí zařazených do Sbírkou, kterou disponuje Nejvyšší soud, jedná se o rozhodnutí vydaná již od roku 1960.

Jak daleko jsme v hledání externího dodavatele technické podpory?

Petra Polišíenská: Oddělením Sbírkou byl proveden průzkum trhu, přičemž byli oslovení nejen dodavatelé z České republiky, ale též ze Slovenska. Na výzvu k podání nabídek reagovalo množství potencionálních dodavatelů, z nichž je v současnosti vybírán ten nejvhodnější.

Nejvyšší soud převezme na sebe také „předtiskovou přípravu“. Respektive, to co jí odpovídá v elektronickém prostoru, to znamená veškeré konečné úpravy před zveřejněním, jako jsou korektury, konečná grafická úprava, indexace hesel, apod. To jsme doposud nechávali na nakladatelství. Jak hodně se vlastně liší sbírková rozhodnutí, jejich podoba, od originálů, stejnopisů, vydaných v daném soudním řízení jednotlivými senáty?

Zdeněk Stuchlík: Rozsah spolupráce s nakladatelstvím je již od vzniku oddělení odlišný. Nejvyšší soud již prostřednictvím svých zaměstnanců participuje na redakčních pracích, dříve výhradně prováděných nakladatelstvím. Text rozhodnutí publikovaného ve Sbírcce je oproti jeho originálu redakčně upravený. Obsahuje relevantní informace o skutkovém stavu, o vlastním řízení a následně posouzení věci Nejvyšším soudem. Nejedná se tedy o autentické texty, ale o texty které jsou v rámci redakčních prací formulačně a gramaticky upravovány.

Petra Polišíenská: Elektronická podoba Sbírkou samozřejmě umožní zpřístupnit vedle textu sbírkového též originální kompletní text rozhodnutí v nezkrácené původní podobě, pochopitelně v jeho pseudonymizované verzi. Počítáme, že toto právníká veřejnost jistě přivítá. Ocení určitě i to, že chceme efektivněji spravovat hesla ve vyhledávači, což je Zdeňkova parketa.

Zdeněk Stuchlík: Ano, chceme efektivní vyhledávač, jehož podoba bude vycházet z praktických zkušeností nasbíraných prací s různými právními systémy. Wolters Kluwer, který spravuje databázi Aspi, např. indexuje hesla právě pro celý svůj systém, vychází z jeho potřeb. Pro projekt digitalizace Sbírkou se však nejedná o systém a způsob správy rozhodnutí nejvhodnější. Nově vytvořená databáze Sbírkou, jistě nepoměrně menšího rozsahu než databáze ASPI, bude moci flexibilním způsobem reagovat

na vnější změny, například změny právních předpisů, které si vyžadají úpravu databáze, hesel, kterými jsou jednotlivá rozhodnutí opatřována a podobně. Přemýšlíme také nad změnou přístupu k vyhledávání, tématického dělení rozhodnutí, víceúrovňového hesláře atd.

Uvažujete do budoucna o změně grafiky elektronických verzí sbírky?

Zdeněk Stuchlík: Nějakou změnu budeme muset provést, a to s ohledem na práva nakladatelství vztahující se ke grafické podobě obálek sešitů. Samozřejmě zanecháme základní rozlišovací znaky, to znamená barvy, zelenou a modrou.

Petra Polišínská: To je i logický požadavek vedení Nejvyššího soudu. Veřejnost je na to zvyklá, i my se o sbírkách bavíme jako o zelené a modré. Nikdo o Sbírci a Výběru nehovoří tak, že by v běžné mluvě vyjmenovával úplné názvy. Na druhou stranu, stránky by se měly více tvářit tak, že přísluší Nejvyššímu soudu. Dnes je ta podoba s dalšími písemnostmi i webem Nejvyššího soudu skoro neznatelná.

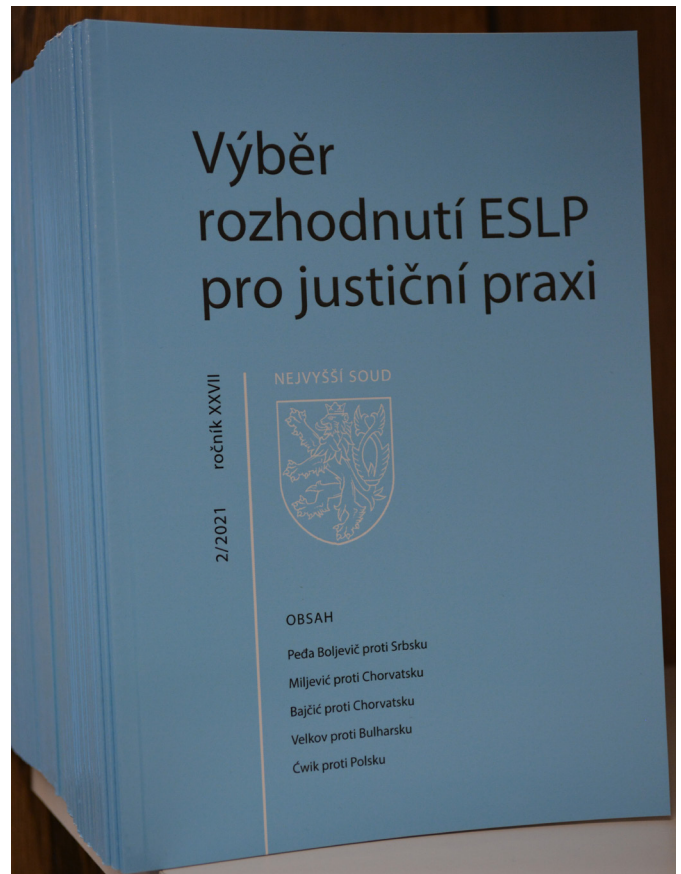
Jednoduše řečeno, sbírky budou kompatibilní s vizuálním stylem Nejvyššího soudu...

Zdeněk Stuchlík: Ano, barevnost obálek sešitů pro snadnější orientaci zachovejme, ale možná že dnes je ta dominance barvy až přehnaně výrazná. Měli bychom více zdůraznit to, že se jedná o stránky Nejvyššího soudu.

V jedné z odpovědí na předchozí otázku Zdeněk Stuchlík zmínil, že by se mohl poněkud rozšířit obsah zelené sbírky. Jak tomu máme rozumět? Uvažujete, že by bylo zveřejňováno více rozhodnutí? To by jich musela kolegia také více schválit k publikaci?

Petra Polišínská: Ano, máte pravdu, obsah je závislý na tom, kolik rozhodnutí k publikaci schválí pro své části Sbírcy, civilní a trestní, jednotlivá kolegia. My samozřejmě nemůžeme hovořit za soudce. Protože ale bude celá Sbírci vznikat u nás, na Nejvyšším soudu, její příprava bude díky tomu snad snazší a rychlejší. Kolegia tedy takovou možnost od nás dostanou. I když celý ten složitý schvalovací proces, včetně toho, že se k plánované publikaci vyjadřuje také řada připomínkových míst, zůstane beze změn.

Napadá mě kacířská myšlenka. Kromě toho, že je vydávání sbírky uzákoněno jako povinnost Nejvyššího soudu, v čem osobně vidíte její přínos, když pomocí vyhledavačů je možné nalézt cokoli v kterémkoli rozhodnutí Nejvyššího soudu zpětně až do začátku roku 2002, odkdy se všechna rozhodnutí objevují na webových stránkách. Já samozřejmě znám odpověď, ale jak byste vy odpověděli pochybovačům, kteří tvrdí, že díky kompletním databázím judikatury jsou sbírky už překonány?

Petra Polišínská: Pojdme se bavit o výběru rozhodnutí do zelené sbírky. Výběr provádějí kolegia a o zařazení do Sbírcy, i o textu samotném, jeho formulaci, se hlasuje. Připomínkovými místy jsou nejen nižší soudy, ale i univerzity, ministerstva, různé odborné ústavy a instituce.

Zdeněk Stuchlík: Význam zelené sbírky je proto jednoznačný v tom, že Nejvyšší soud jako instituce upozorňuje na to nejdůležitější ze své judikatury. Zároveň se takto prezentuje, ukazuje to podstatné ze své práce široké veřejnosti a prezentuje směr, kterým chce, aby se judikatura ubírala.

Petra Polišínská: I odborná právní veřejnost je zvyklá na to, že sbírkové rozhodnutí, které je kolektivním názorem nejvyšší soudní instance, má větší váhu než jednotlivé nepublikované judikáty. A nevnímají to takto jen soudci, ale ke sbírkovým rozhodnutím stejně přistupují i advokáti, státní zástupci.

Zdeněk Stuchlík: Když už jste narazil na databáze judikatury a na vyhledavače, pak u různých komerčních databází se často objeví problém, do jaké míry je vyhledané rozhodnutí oficiálním, kdo například vytvořil právní větu – jestli právní věta prošla jako u rozhodnutí z naší sbírky složitým schvalovacím procesem anebo je to jen autorské dílo jednoho člověka s jeho subjektivní výkladem. U oficiální Sbírcy tento problém nenastane.

Zdeněk Stuchlík

Vraťme se ještě jednou k praktickému uskutečňování změn, které ve vydávání sbírek nyní realizujete nebo k realizaci s přelomem roku 2021/2022 teprve chystáte. Mám z toho dojem, že nakladatelství Wolters Kluwer Česká republika je i přes končící spolupráci v této oblasti partnerem, který Nejvyššímu soudu vychází maximálně vstříc.

Petra Polišenská: Byla bych ráda, aby i tohle v článku zaznělo. Skutečně nám předali a předávají hodně ze svých mnohaletých zkušeností, třeba poznatky, čím prošli, když v roce 2017 sestavovali současné elektronické verze sbírek. My jsme totiž právníci, ale nejsme vydavatelé, a už vůbec nejsme počítačová odborníci. Sice Zdeněk Stuchlík, a také další kolega na oddělení Lukáš Střešitík, mají počítačovou techniku jako zálibu a určitě rozumí moderním technologiím o mnoho víc, než běžný vzorek populace, ale i tak nejdou před problémy, které doposud řešit nemuseli. Chci na tomto místě ještě jednou znovu připomenout, že ze strany současného nakladatele nebyl absolutně žádný problém ani při jednáních o předčasném ukončení koncesní smlouvy. Pokud by totiž na ní trval, hovořili bychom spolu na toto téma nejdříve za 4 roky.

A já Vám za tento rozhovor oběma děkuji.

Ptal se Petr Tomíček

§ 24 zákona č. 6/2002 Sb., Zákon o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů

(1) Nejvyšší soud vydává Sbíрку soudních rozhodnutí a stanovisek, ve které se v zájmu jednotného rozhodování soudů uveřejňují

a) stanoviska Nejvyššího soudu zaujatá kolegií nebo plénem podle § 14 odst. 3,

b) vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu a ostatních soudů.

(2) Výběr rozhodnutí podle odstavce 1 písm. b) provádí příslušná kolegia. Usnáší se o tom nadpoloviční většinou všech svých členů.

(3) Před provedením výběru podle odstavce 2 si Nejvyšší soud může vyžádat vyjádření správních úřadů a jiných orgánů, předsedů vrchních a krajských soudů a jiných fyzických nebo právnických osob.

(4) Vydávání Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek řídí předseda Nejvyššího soudu, který tím může pověřit místopředsedu Nejvyššího soudu.

PŘEDSEDA NEJVYŠŠÍHO SOUDU PETR ANGYALOSSY PŘI NÁVŠTĚVĚ NEJVYŠŠÍCH SOUDŮ RUMUNSKA A BULHARSKA DISKUTOVAL MIMO JINÉ O ETICKÉM KODEXU SOUDCŮ, JEJICH KÁRNÉ ZODPOVĚDNOSTI ANEBI O NEJVYŠŠÍ RADĚ SOUDNICTVÍ

Jednání 7. září 2021 v Bratislavě: Zleva: předseda Nejvyššího soudu Slovenské republiky Ján Šikuta, předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy, místopředsedkyně Nejvyššího soudu Slovenska Andrea Moravčíková, místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk.

Předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy v uplynulých letních měsících, kdy se poněkud snížilo riziko nákazy koronavirem a s tím se i zmírnila protikovidová bezpečnostní opatření, naplno obnovil své mezinárodní aktivity a setkal se s některými vysokými představiteli zahraniční justice. Vynucená přestávka, kdy bylo možné vzájemně komunikovat pouze na dálku, přitom trvala téměř rok. Od loňské červencové cesty Petra Angyalossyho do sídla Kúrie, maďarské obdoby Nejvyššího soudu, a po návštěvě Nejvyššího soudu Slovinska 30. července 2020, trvalo přesně jedenáct měsíců, než 16. června letošního roku přivítal v Brně předsedu Nejvyššího soudu Slovenska Jána Šikutu. O této návštěvě jsme psali už v minulém vydání AEQUITAS č. 2/2021. Přitom už v úterý 7. září stihli Petr Angyalossy spolu s místopředsedou Nejvyššího soudu Petrem Šukem recipročně navštívit v Bratislavě Nejvyšší soud Slovenské republiky, kde je kromě Jána Šikuty přivítala taktéž místopředsedkyně soudu Andrea Moravčíková. Nedávno jmenovaní místopředsedové obou soudů tak měli možnost poprvé spolu oficiálně jednat. Nadstandardní vztahy se Slovenskem nemohou být podle Petra Angyalossy žádným překvapením: „*J sme rovnocennými partnery, proto je naše vzájemná spolupráce samozřejmostí. Jsme si podobní v různých směrech, kulturně, názorově i legislativně, a tak je výměna zkušeností naprosto přirozená. Velmi mě těší, že jsme tradici pravidelných setkání mohli takto znovu obnovit.*“

První letošní zahraniční cesta Petra Angyalossyho, jejímž cílem byly některé ze zahraničních vrcholných soudů, se však uskutečnila ještě v srpnu, kdy předseda Nejvyššího soudu v doprovodu ředitele své kanceláře Aleše Pavla navštívili Rumunsko a Bulharsko. Jejich pracovní cesta přitom začala u Nejvyššího kasačního soudu Rumunska, kde je 10. srpna přivítala předsedkyně Corina-Alina Corbu.

V Rumunsku neexistuje samostatné správní soudnictví, ve správních věcech tam rozhodují specializované senáty obecných soudů, proto se paní předsedkyně nechala informovat o zkušenostech z České republiky. Petr Angyalossy, který je příznivcem vzniku nejvyšší rady soudnictví, se mimo jiné pro změnu zajímal o činnost této instituce v Rumunsku.

Společná fotografie Petra Angyalossyho s předsedkyní Nejvyššího kasačního soudu Rumunska Corinou-Alinou Corbu.

Předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy a předseda Ústavního soudu Rumunska Valer Dorneanu.

Diskutovalo se také o rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. prosince 2020, ve věci Panioglu proti Rumunsku, kde ESLP rozhodoval o stížnosti soudkyně, která uveřejnila článek o bývalé předsedkyni Nejvyššího soudu Rumunska, v němž kritizovala její jednání coby dřívější státní zástupkyně v době komunistického režimu. Důsledkem kritiky soudkyně byla nemožnost jejího kariéerního postupu k Nejvyššímu kasačnímu soudu. Petr Angyalossy a Corina-Alina Corbu mimo jiné i v této souvislosti diskutovali o důsledcích porušení etického kodexu soudců a zákonem upravených povinností soudce chránit důstojnost soudcovské funkce.

Rumunsko dosáhlo v uplynulých letech značného pokroku v procesu digitalizace justice a už od června 2020 mají všichni soudci i zaměstnanci Nejvyššího kasačního soudu Rumunska přístup k elektronickým spisům soudu z domova. Stejný komfort využívají i účastníci řízení, což podstatně usnadnilo soudu práci v čase koronavirové pandemie. Zjištění, že digitalizace spisů je v Rumunsku o tolik dále, než u nás, bylo asi největším překvapením z této pracovní cesty. Možná panují o kvalitách či přinejmenším zázemí, rumunských soudů v našich hlavách zbytečné předsudky.

Ve středu 11. srpna přivítal předsedu Nejvyššího soudu Petra Angyalossyho v Bukurešti Valer Dorneanu, předseda Ústavního soudu Rumunska.

Petr Angyalossy a předseda Valer Dorneanu za jednacím stolem v sídle Ústavního soudu Rumunska.

Předseda Nejvyššího soudu mu osvětlil vztahy mezi českým Nejvyšším soudem a Ústavním soudem. Zajímavostí je, že v Rumunsku nemá Ústavní soud možnost zrušit rozhodnutí Nejvyššího soudu. Rozhoduje totiž prioritně o ústavnosti přijatých zákonů a nařízení, které může rušit, ale jednotlivá soudní rozhodnutí ne. Ve stejný den Petr Angyalossy jednal též s prvním náměstkem generálního prokurátora Bogdanem Licu o postavení státního zastupitelství v systému dělby moci v Rumunsku. Následně Petra Angyalossyho o činnosti rumunské Nejvyšší rady soudnictví informoval na jednání její předseda Bogdan Mateescu.

Rumunsko v minulých letech postupně zavedlo hned několik protikorupčních reforem, přičemž před vnitrostátními soudy vyvstala otázka jejich souladu s unijním právem. Tématem diskusí byl proto také rozsudek velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 18. května 2021 ve spojených věcech C-83/19 a další, kde Soudní dvůr posuzoval soulad vnitrostátní právní úpravy, která stanoví vytvoření útvaru státního zastupitelství s výlučnou pravomocí vyšetřovat trestné činy spáchané soudci a státními zástupci, s unijním právem. Velký senát Soudního dvora EU zdůraznil, že pro to, aby byla rumunská vnitrostátní právní úprava v souladu s unijním právem, musí země zajistit, že takový nově vytvořený útvar nemůže být za žádných okolností použit jako nástroj politické kontroly nad činností těchto soudců a státních zástupců.

Petr Angyalossy před budovou Ústavního soudu Rumunska.

Společná fotografie Petra Angyalossyho s předsedou Nejvyššího kasačního soudu Bulharska Lozanem Panovem.

V pátek 13. srpna se Petr Angyalossy přesunul do Sofie, kde se setkal s Lozanem Panovem, předsedou Nejvyššího kasačního soudu Bulharska. I tady se informoval na vzájemné vztahy mezi soudy a soustavou státních zastupitelství. Lozan Panov je přitom znám i za hranicemi Bulharska jako dlouholetý kritik tamní právní úpravy rozsáhlých kompetencí nejvyššího státního zástupce. Nejvyšší státní zástupce v Bulharsku aktuálně může například zrušit nebo změnit jakékoliv rozhodnutí kteréhokoliv státního zástupce, jež nebylo přezkoumáno soudem. Navíc může přeložit státní zástupce bez jejich souhlasu na dobu tří měsíců v kalendářním roce a vydávat pro ně písemné pokyny i v konkrétních věcech. Tyto pravomoci však nejsou podle mínění předsedy Nejvyššího kasačního soudu Bulharska Lozana Panova vyváženy opatřeními,

kteřá by zabránila zneužití moci či zpolitizování úřadu včetně napojení na ekonomické a podnikatelské prostředí.

Předseda Nejvyššího kasačního soudu Bulharska Lozan Panov vyjádřil v závěru návštěvy naději, že opakované předčasné volby v Bulharsku mohou přinést změny v obsazení Nejvyšší rady soudnictví, která následně rozhoduje o personálních změnách také u státního zastupitelství, včetně odvolávání nejvyššího státního zástupce.

Předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy využívá při svých pracovních cestách v zahraničí také možnosti informovat se o občanech České republiky, kteří v navštěvovaných zemích žijí. I proto se také setkal s velvyslankyní České republiky v Rumunsku Halkou Kaiserovou a rovněž i s velvyslancem České republiky v Bulharsku Lukášem Kauckým. Společně konstatovali, že v obou zemích žije relativně početná česká menšina, i proto je prospěšné, aby justiční špičky těchto států byly v kontaktu a měly vzájemné povědomí o svých justičních systémech, respektive o odlišnostech, na které by mohl český občan žijící v zahraničí narazit.

Připravili

Aleš Pavel, ředitel kanceláře předsedy Nejvyššího soudu
Petr Tomiček, vedoucí oddělení styku s veřejností
Nejvyššího soudu.

Další plánovaná mezinárodní jednání předsedy Nejvyššího soudu do konce roku 2021:

- 5. – 6. října do Brna zavítá předsedkyně Nejvyššího soudu Rakouska Elisabeth Lovrek
- 30. listopadu navštíví Petr Angyalossy na pozvání předsedkyně Bettiny Limperg Spolkový soudní dvůr Německa v Karlsruhe, zavítá rovněž na německý Ústavní soud a Vrchní soud v Hammu
- 6. prosince přivítá Petra Angyalossyho v Paříži předsedkyně Nejvyššího kasačního dvora Francie Chantal Arens
- V jednání je ještě letos také návštěva Nejvyššího soudu Srbska

ROZHOVOR

HANA PAZDEROVÁ

„Velmi obtížně sháníme zapisovatelky, už se radujeme, že se nám někdo přihlásil, přijde na výběrové řízení, ale nakonec z finančních důvodů nenastoupí.“

Hana Pazderová, vedoucí personálního oddělení Nejvyššího soudu

U Nejvyššího soudu pracujete od jeho počátků v Brně v roce 1993, vlastně jste nastoupila ještě o trochu dříve, co Vás do justice tehdy přivedlo?

Byla to prostě náhoda. Pracovala jsem v geologickém ústavu v budově na Mozartově ulici v centru Brna, do které se měl, tehdy ještě federální Nejvyšší soud České a Slovenské federativní republiky, z Prahy původně přestěhovat. Tam jsem se v prosinci 1991 seznámila s doktorem Pavlem Varvařovským, který byl prvním zaměstnancem soudu pro Brno a zajišťoval vše, co s přestěhováním souviselo, včetně personálního obsazení. Bylo sice jisté riziko, že federální Nejvyšší soud skončí, pokud se rozpadne Československo, ale šla jsem do toho. Ze soudu federálního se následně stal Nejvyšší soud České republiky a já jsem zde pomalu již třicet let. Soud se nakonec na Mozartovu ulici nestěhoval, protože mu město Brno nabídlo výhodnější a hlavně větší budovu, současné sídlo na Burešově ulici.

Kolik je takových jako Vy, kdo už tehdy, v roce 1993, v Brně začínal a zůstává i nadále našim zaměstnancem? Jsou zde i takoví soudci?

Kromě doktora Pavla Varvařovského, který se stal později soudcem, jsme byly jako první zaměstnankyně celkem čtyři ženy. Stále tady kromě mě pracuje ještě paní Jindřiška Plšková, dnes jako referentka sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Mezi soudci, kteří začali soudit už v prvním roce existence Nejvyššího soudu v Brně, byl i současný předseda trestního kolegia doktor František Púry.

Které období bylo v minulých letech z Vašeho pohledu nejlepší, nejpříjemnější?

Každé období má své zajímavé roky, ale nejvíce asi vzpomínám právě na ty začátky. Bylo to takové neuvěřitelné nadšení, budovali jsme v Brně Nejvyšší soud takřka na zelené louce.

Bylo nás pár zaměstnanců a všichni dělali všechno. Přemístili jsme se do nynější budovy na Burešové, upravovaly se jednací síně, stěhoval se archiv z Prahy a samozřejmě se nabírali další zaměstnanci. Všichni byli plní elánu. Neměli jsme třeba téměř žádné zkušenosti s počítači, vše se řešilo tak nějak za pochodu. Dnes už je to úplně jiné, ale musím říct, že se mi ta práce ještě pořád líbí.

Jak těžké je pro personální oddělení Nejvyššího soudu hledat nové kvalitní zaměstnance? Platy zaměstnanců soudů jsou dlouhodobě podhodnoceny, čas od času je vůle vlády to řešit úpravou mzdových tabulek, ale žádné razantní navýšení se nikdy v minulosti nekonalo.

Ano, platy jsou opravdu nízké, hlavně u zaměstnankyň v kancelářích ve výkonu. V současné době velmi obtížně sháníme zapisovatelky. Už se radujeme, že se nám někdo přihlásil, přijde na výběrové řízení, ale nakonec z finančních důvodů nenastoupí.

Nyní je období, kdy se asi nedá čekat výrazné zlepšení. A to nejen kvůli koronavirové pandemii.

To se vážně čekat nedá.

Přetahují si mezi sebou soudy zaměstnance? Dalo by se usuzovat, že na Nejvyšším soudu budou obecně vyšší platy, než na soudech nižších stupňů.

Bylo období, kdy si obecně lidé mysleli, že u Nejvyššího soudu jsou prostě „nejvyšší platy“. Dnes už to tak není, máme všichni stejné tabulky. Ale s tím přetahováním je to těžké. Když jsme v Brně začínali, samozřejmě se k nám hlásily pracovnice z nižších soudů. Byli jsme rádi, i když se to předsedům těchto soudů moc nelíbilo. Na druhé straně to pro ně byl jistý postup, i když třeba ne finanční. Některé z nich u nás pracují dodnes.

Utíkají i nám zaměstnanci, například už po několika měsících práce, jinam?

Samozřejmě se to občas stane, ale není to časté. Bud' si to rozmyslí už při úvodním pohovoru anebo vědí, do čeho jdou.

Je něco, co je z hlediska personálního oddělení naprosto typické jenom pro soudy?

Nevím, jestli pro soudy, ale pro státní správu ano. Zápočet předcházející praxe, stanovení platu a jeho dalšího postupu, zařazení do platové třídy podle vykonávané práce v souladu s katalogem prací, to vše má pevná pravidla.

Snímek z historického otevření budovy Nejvyššího soudu v Brně 10. září 1993. Hana Pazderová drží slavnostní pásku, kterou se chystá přestřihnout místopředseda vlády Jan Kalvoda, v pozadí je ministr spravedlnosti Jiří Novák.

Stane se, že někteří zaměstnanci, co v minulosti podali výpověď, přijdou zase zpátky?

Ano, i to pamatuji. Dříve to některé zaměstnankyně zkoušely v soukromých firmách a pak se třeba vrátily k nám. Preferovaly jistotu práce před financemi. Dnes už je ale trochu jiná situace a dochází k tomu výjimečně.

V soudních kancelářích pravděpodobně převládají ženy, bude tady asi častější problém hledání zástupu za mateřskou dovolenou.

Ano, v soudních kancelářích převládají ženy, máme pouze jednoho zapisovatele. S hledáním náhrady za mateřskou dovolenou je to stejné, jako za jakékoliv uvolněné místo. Nevidím rozdíl v tom, zda je to zástup nebo ne. Většinou je to zástup, ale při následném uvolnění místa na neurčito mají zaměstnankyně, které právě za zástup už nějakou dobu pracují, vždy přednost. Myslím, že je to spravedlivé. Lidé pracující jako zástup za mateřskou dovolenou s tím už tak trochu i počítají.

Jak často nabíráme nové zaměstnance?

Prakticky každý měsíc někdo nově nastupuje. Většinou je to z řad

asistentů, kde je ten pohyb, vzhledem k jejich celkovému počtu na Nejvyšším soudu, největší.

Často jste u výběrových řízení členkou výběrové komise. Vzpomínáte si, že jste byla i u mého výběru?

To víte, že si to pamatuji. Bylo to příjemné a hlavně to moc dobře dopadlo. (úsměv)

Takové hodnocení mě těší (úsměv). Zažila jste někdy při pohovoru něco tak zajímavého, že to navždy utkvělo ve Vaší paměti?

Konkrétní příběh si momentálně nevybavuji, ale většinou mne překvapily požadavky uchazečů na výši platů. Vzpomínám si, že v některých případech jsem doporučila nepokračovat v dalším pohovoru, protože jsem věděla, že dotyčnému uchazeči opravdu nemůžeme takové peníze nabídnout.

S kolika soudci a zaměstnanci Nejvyšší soud v roce 1993 začínal, kolik jich má dnes?

V září 1993, kdy Nejvyšší soud slavnostně otevřel, tady pracovalo kolem dvaceti soudců a asi dvaceti pěti dalších zaměstnanců. Dnes je tu 70 soudců, přibližně 160 asistentů a celkem na 320 lidí.

Hana Pazderová s prvním předsedou Nejvyššího soudu Otakarem Motejlem, září 1993.

Jak početné je Vaše personální oddělení?

Na personálním oddělení jsme od roku 1996 dvě pracovnice.

Změnila se nějak podstatně náplň Vaší práce? Jak velké změny s sebou přineslo například nařízení GDPR?

Samozřejmě se trochu změnila, ale na personálním oddělení jsme zvyklé na ochranu osobních údajů dbát stále. Některé věci se změnilo v tom, že určité doklady neuchováváme ve spise, ale vedeme si pouze svůj zjednodušený záznam. Řekla bych, že nejen s agendou GDPR, ale obecně je administrativy stále více. Je až s podivem, že to tolik let zvládáme pouze ve dvou pracovnicích.

Z titulu své funkce se pravidelně setkáváte také s nejužším vedením Nejvyššího soudu. S kým se Vám jednalo v minulosti nejlépe, pomineme-li aktuálně probíhající pracovní jednání s nynějším předsedou Petrem Angyalossym.

Ono je to těžké hodnotit, myslím, že bych se cítila tak trochu nepatřičně. Pro mne je šéf prostě šéf a vždy to respektuji, ale řekla bych, že jsem měla štěstí, jednalo se mi se všemi dobře, i když každý měl třeba jiné požadavky.

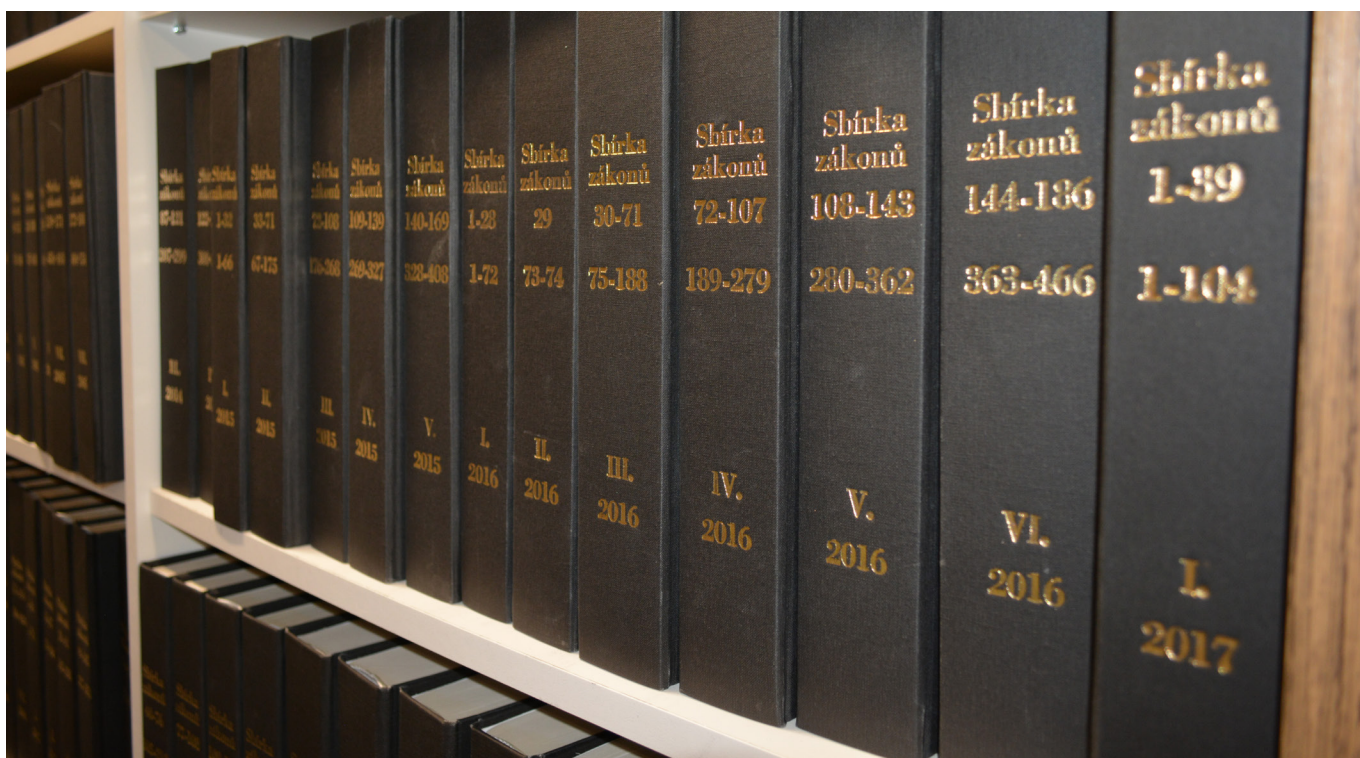
Děkuji za rozhovor.

Ptal se Petr Tomíček

PŘEDSTAVENÍ KNIHOVNY NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Knihovna Nejvyššího soudu nabízející aktuálně 31 312 knih, brožur, ale také CD a DVD nosičů, slouží především soudcům, asistentům, poradcům a dalším zaměstnancům Nejvyššího soudu. U soudu byla zřízena už na počátku jeho vzniku v roce 1993, od roku 2002 je registrována na Ministerstvu kultury jako specializovaná veřejná knihovna, proto nyní nabízí informace a prezenční výpůjčky literatury také právnické veřejnosti. A to je také důvod, proč je vždy aktuální katalog knihovny přístupný v příslušné sekci na webových stránkách Nejvyššího soudu (www.nsoud.cz).

Vzácné staré tisky jsou ve skladu knihovny, aby netrpěly na přímém slunci.

Knižní fond, tedy včetně elektronických nosičů, se ročně rozrůstá o další stovky položek, například v roce 2020 přibylo téměř 330 nových exemplářů. Ve speciálním skladu, aby netrpěly na přímém slunci, se nacházejí také vzácné staré tisky. Mezi nimi třeba 35 exemplářů z 18. století, dalších 885 knih pochází z 19. století. Nejstarším exemplářem knihovny Nejvyššího soudu je kalendář z roku 1748 *Neuer Prager Tytular und Logiaments Calendar zu Ehren des H. Wenceslai, Fürsten, Martyrers und Patrons des Königreichs Böhmeim auf das Jahr 1749.*

Sbírký rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věcech civilních a trestních, známé pod názvem „Vážného sbírky“.

Vzácná kožená alba s fotoportréty všech soudců Nejvyššího soudu z let 1918 až 1938.

Dr. August Popelka,
první prezident Nejvyššího soudu

Ukázka z dobových historických alb. Fotoportrét prvního prezidenta Nejvyššího soudu v letech 1918 až 1930 Augustina Popelky.

O preciznosti našich předků svědčí ucelené řady sbírek dalších odborných publikací z meziválečného období. Mezi nimi samozřejmě i nejznámější Vážného sbírky. Zde není čemu se divit, když František Vážný, pověřený editací ústřední sbírky rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věcech civilních a trestních, byl od zřízení Nejvyššího soudu v roce 1918 až do roku 1935, kdy odešel do důchodu, soudcem Nejvyššího soudu, a to paralelně si v době, kdy byl zároveň též soudcem soudu ústavního. K vzácnostem z meziválečného období se řadí také dvě velkoformátová alba vázaná v hnědé kůži, obsahující fotografické portréty všech soudců Nejvyššího soudu, kteří na něm působili od roku 1918 do roku 1939.

Knihovnu mají na starosti dvě zaměstnankyně Nejvyššího soudu, vedoucí knihovny byla v závěru roku 2015 jmenována Mgr. Beáta Koukalová. Až do října roku 2019 sídlila knihovna v provizoriu, za zástěnou, která vznikla přepažením velkého jednacího sálu Nejvyššího soudu.

Důstojné zázemí získala až v nově otevřené přístavbě levého křídla historické budovy, kde má k dispozici větší část přízemních prostor. Vzhledem k tomu, že sídlí v soudní budově, nemůže mít samostatný vchod, proto se i do knihovny vchází přes hlavní vstupní dveře s bezpečnostním rámem.

S přispěním vedoucí knihovny Beáty Koukalové
zaznamenal Petr Tomíček

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Nejvyšší soud předpokládá, že ještě letos na podzim zahájí rozsáhlou rekonstrukci svého velkého jednacího sálu. Ten byl k památkově chráněné budově z třicátých let minulého století dobudován až dodatečně v letech 1984–1986 jako hlavní součást nově vestavěného dvorního traktu. Projektoval jej známý architekt ing. arch. Milan Steinhauser na přání tehdejšího vedení Krajského výboru KSČ, který tou dobou v historické budově sídlil a žádný větší sál s kapacitou pro přibližně 150 osob neměl k dispozici. Půlkulatý sál se stupňovitým schodištěm byl následně v 90. letech doplněn o některé repliky prvků prvorepublikového funkcionalismu, tak aby co nejvíce odpovídal originálnímu vzhledu původní budovy, od roku 1958 zapsané na seznam nemovitých kulturních památek. Předpokládá se, že nejvýraznější artefakt, repliky funkcionalistických sloupových lamp, si i po rekonstrukci sál ponechá.

V současné době správa soudu řeší projektovou dokumentaci kompletní rekonstrukce, poté bude vybrána stavební firma, která zakázku zrealizuje. Nejpozději na přelomu léta a podzimu příštího roku by Nejvyšší soud rád zrekonstruovaný sál již užíval. Ze státního rozpočtu bylo na akci přiděleno přibližně 21 milionů korun, skutečné náklady ukáže až provedená soutěž v rámci veřejné zakázky. Nejvyšší soud plánuje využití rekonstruovaného jednacího sálu nejen pro potřeby výkonu soudnictví, ale také pro konání vnitrostátních i mezinárodních akcí, včetně odborných konferencí, které s ohledem na svou roli v justiční soustavě pravidelně pořádá.

Popisek k fotografii: *Jednací sál v současné podobě, v zadní části přepažen ještě příčkou, za kterou se až do října 2019 nacházela knihovna Nejvyššího soudu, o které se píše na jiném místě aktuálního vydání AEQUITAS.*

ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU - 3/2021

Verze: elektronická, formát PDF

Redakce: Mgr. Petr Tomíček – vedoucí redaktor, Mgr. Aleš Pavel, Bc. Monika Němcová

Fotografie: Ing. Jiří Sláma, Mgr. Petr Tomíček, archiv Nejvyššího soudu, archiv Nejvyššího kasačního soudu Bulharska, archiv Nejvyššího kasačního soudu Rumunska, archiv Nejvyššího soudu Slovenska, soukromý archiv Hany Pazderové

Redakční rada:

předseda redakční rady JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.,
JUDr. Petr Šuk, JUDr. Jan Eliáš, Ph.D., JUDr. František Púry, Ph.D.

Grafické zpracování: Dominik Martin

Registrace: AEQUITAS ISSN 2570-572